

E-veselības asistents

Pasaulei attīstoties aizvien straujāk, liela daļa mūsu ikdienas ir kļuvusi datorizēta un savienota ar internetu. Nākamā joma, kuru Latvijā ir paredzēts modernizēt, ir medicīna. Ar 2016. gada 1. janvāri ārstiem obligāti būs jāsāk izmantot vienotās veselības nozares elektroniskās informācijas sistēma jeb e-veselības sistēma. Lai gan diskusijas par sistēmas pieejamību visā Latvijā norisinās jau vairākus gadus, fakts, ka agri vai vēlū tas notiks, ir neapšaubāms. Lai atvieglotu ārstu darbu e-veselības sistēmā, startaps *Assistentis* ir izstrādājis klinisko datu platformu *Assistentis Medicus*

Startaps *Assistentis* tika izveidots ar mērķi kļūt par ārstniecības iestāžu partneri medicīnas informātikas jomā, piedāvājot ārstniecības iestādēm modernus un

inovatīvus risinājumus. Kad Latvijā tiks ieviests jaunais e-veselības risinājums (līdzīgi kā citviet pasaulē), liela daļa veselības iestāžu saskarsies ar nepieciešamību pārstrukturēt un optimizēt savu darbu. Tas būs laik-

Assistentis komanda paraksta līgumu ar Nacionālo veselības dienestu (NVD) par e-veselības testēšanu: Māris Gabaliņš (no kreisās), toreizējais NVD direktors Māris Taube un Andris Rozentāls

ietilpīgs, apjomīgs un dārgs process, turklāt tajā ir nepieciešamas IT zināšanas. Startapa *Assistentis* komanda ir izveidojusi risinājumu, kurš atvieglos ārstu un medicīnas iestāžu pieslēgšanos e-veselības sistēmai. Tas ne tikai atvieglos medicīnas personāla darbu, bet arī samazinās investīcijas šāda pieslēguma izveidošanai.

Ar jaunu skatījumu

Startaps *Assistentis* ir Māra Gabaliņa un Andra Rozentāla sadarbības rezultāts. Viņi ir uzņēmuma dibinātāji un pašreiz arī vienīgie tā īpašnieki. Abi uzņēmēji ir Latvijas Universitātes Fizikas un matemātikas fakultātes absolventi – fiziķis un IT speciālists, abi ar vairāk nekā 20 gadu pieredzi dažādu tehnoloģiju projektu realizācijā, produktu izstrādē un ieviešanā, IT procesu pārvaldībā, biznesa attīstībā un darbā ar klientiem.

A. Rozentāls stāsta: „Satikāmies 2013. gadā *fizmatu* pasākumā, kur vārds pa vārdam pārrunājām jaunās

idejas un tālāk darāmo. Māris bija ilgstoši strādājis ar e-veselības konceptu, ko Latvijā ir plānots ieviest, mainot procesus un informācijas apriti veselības aprūpē kopumā. Sapratām, ka visi pastāvošie risinājumi ir veidojušies vēsturiski, pamatā norēķinu nodrošināšanai, un ka ir nepieciešams pilnīgi citāds skatījums.” Lai sāktu realizēt jaunās idejas, 2013. gada septembrī tika izveidots uzņēmums, kurā galvenos lēmumus pieņem abi īpašnieki kopā, dažkārt pēc ilgām diskusijām. „Māris vairāk atbild par risinājumu un tā tehnisko izpildījumu, es – par biznesa pusi, finansēm un klientiem,” saka A. Rozentāls.

Assistentis Medicus

Assistentis ir veselības IT kompānija ar fokusu uz klinisko datu apstrādi un datu apmaiņas risinājumiem, un tieši tas tiks prasīts no medicīnas iestādēm e-veselības koncepta ieviešanā. Tas ir mākoņa tipa risinājums.

Startaps *Assistentis* ir izstrādājis

platformu *Assistentis Medicus*. Kas tas ir? A. Rozentāls skaidro: „Mūsu produkts ir platforma (*Assistentis Medicus*), ar kuras palīdzību var izstrādāt dažādas aplikācijas medicīnas jomai. Tāda aplikācija būtu, piemēram, speciāla programma ģimenes ārsta, ķirurga u. c. ārstu darbam, bet tā galvenā ideja – katrs mūsu partneris, kurš izstrādā kādu aplikāciju, to var piedāvāt citiem mūsu klientiem, respektīvi, visi kopā veidot medicīnas risinājumu *AppStore*. *AppStore* ir kā analogija ar *Apple Store*, kur var nopirkt dažādas aplikācijas. Mūsu aplikācijas gan nebūs paredzētas mobilajiem telefoniem – tā būs konkrēta ārsta darba vieta. Turklāt šīs aplikācijas nepērk kā gatavas programmas, bet gan irē to nodrošināto funkcionalitāti, savukārt visa informācija atrodas mākonī, līdzīgi kā *Dropbox* izmantojumā – visi dati, kas tur ir noglabāti, ir vienmēr pieejami. Ar *Assistentis Medicus* ir tieši tāpat – ārsts no jebkuras vietas caur internetu piekļūst savai aplikācijai un var strādāt.”

E-veselības ieviešana

Assistentis šābrīža prioritāte esot palīdzēt ārstniecības iestādēm pieslēgties Latvijas e-veselības sistēmai, kura ar 2016. gada janvāri būs obligāti jāizmanto visiem ārstiem. A. Rozentāls atzīst, ka pieslēgšanās e-veselības sistēmai esot gana sarežģīta un šādos risinājumos orientējas ļoti maz speciālistu, bet „mums ir nepieciešamās zināšanas un pieredze, tā ir mūsu stiprā puse”. Izmantojot platformas *Assistentis Medicus* komponentes, pieslēgumu e-veselības sistēmai varēs izveidot ātri un ar salīdzinoši nelieliem līdzekļiem. „Mēs medicīnas iestādēm piedāvājam jau gatavus risinājumus, kuri atrodas datu centrā, un konkrētai ārstniecības iestādei nepieciešamo komplektējām, konfigurējot sistēmu,” skaidro Andris. „Svarīga sistēmas īpašība ir arī iespēja izmantot katram pasūtītājam konfigurējamu darba plūsmas (*workflow*) iespējas, kuras sistēmā ļauj definēt, mērīt un optimizēt ārstniecības iestādes procesus.”

E-veselības ieviešana valsts mērogā nav tikai tehnoloģisks pasākums,

ASSISTENTIS IETEIKUMI

- ▶ Ticēt savai idejai līdz galam un būt pacietīgiem.
- ▶ Šķirties no partneriem, kuru vērtības ir pārāk atšķirīgas.

galvenais ir ieguvumi, ko tā sniegs Latvijas iedzīvotājiem kā indivīdiem. Katrs esam atbildīgs par savu veselības stāvokli un līdzdalību ārstniecības procesā, arī lēmumu pieņemšanā. Jaunās sistēmas efekts būs arī ekonomisks, jo ļaus ietaupīt gan laiku, gan naudu, piemēram, ja būsīm bijuši pie kāda ārsta, tad slēdziens vai ieteikumi nepalik kārtējā papīra formāta veselības kartītē (lielākajai daļai tādas ir vairākās iestādēs), bet gan būs pieejami visiem ārstiem, kuriem šī informācija būs nepieciešama. Arī analīžu rezultāti būs pieejami elektroniski. Šāda informācijas pieejamība ir ļoti svarīga izrakstīto zāļu saderībai. Ārsti redzēs, kādas zāles jau tiek lietotas, un varēs novērst negatīvās zāļu nesaderības sekas.

Protams, visa informācija par veselības stāvokli būs pieejama arī katram iedzīvotājam individuāli, gluži tāpat kā internetbankā jebkurā laikā varam apskatīt konta stāvokli un notikušos darījumus.

Investīcijas

Līdz *Assistentis Medicus* koncepcijas definīcijai un prototipa izpratnei esot pagājis vairāk nekā pusgads, kam sekojusi investīciju piesaiste. „Atbalstu mūsu projektam ieguvām Jelgavas biznesa inkubatorā, ar kuru kontakts bija jau iepriekš. Diezgan ilgi saskaņojām projektu ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, jo prototipam ir zināmas robežas – ko drīkstam taisīt, ko ne. Kad nonācām pie kopsaucēja, 2014. gada pavasarī sākām prototipa izstrādi, kuru līdz rudenim bijām pabeiguši,” par projekta gaitu pieredzē dalās A. Rozentāls. „Vispirms projektu gada nogalē prezentējām *LatBAN* pasākumā, pēc tam, 2015. gada sākumā, – *Seed Forum*. Runājām ar vairākiem *venture capital* uzņēmumi-

miem un secinājām, ka mūsu sarunas par finansējuma piesaisti veiksmīgi turpināsies tikai pēc tam, kad mums jau būs pirmie klienti.” 2015. gada jūnijā *Assistentis* noslēdza līgumu ar vienu no Rīgas slimnīcām, iegūstot pirmo startapa klientu.

Jautāts par startapā kopumā ieguldīto, A. Rozentāls lēš, ka pašu investētā un no biznesa inkubatora iegūtā summa ir ap 0,25 miljoniem eiro.

Nākotnes perspektīva

E-veselība ir pasaulē labi zināms un daudzviet jau ieviests koncepts. Kad arī Eiropas Savienība sāka virzīt valstis uz šādu veselības informācijas modeli, *Assistentis* komandai bija skaidrs, ka viņu izstrādātajam produktam ir jābūt ar globālu perspektīvu, lai to varētu piedāvāt visā pasaulē. Pirmie projekti un koncepcijas aprobēšana gan esot plānota tepat, Latvijā. A. Rozentāls atzīst: „Būtībā produkta attīstībā joprojām esam ceļa sākumā. Tomēr, tā kā ir iegūts pirmais klients, nākamais iegūt jau būs vieglāk. Tas arī ir mūsu šābrīža fokuss.”

Tā kā *Assistentis* jau kopš tapšanas sākuma orientējās uz globālo tirgu, tā pamatā esot ielikti vairāki nozīmīgi stūrakmeņi: skats nākotnē (kādi IT risinājumi veselības aprūpē būs nepieciešami pēc 5, 10 un 20 gadiem); standartizācija, *HL7* standartu grupa (*Health Level Seven (HL7)*) ir globāls medicīnas datu glabāšanas un datu apmaiņas standarts, uz kuru galvenokārt tiek balstīti e-veselības risinājumi, tostarp slimnīcu sistēmas. Daudzas medicīnas iekārtas izsniedz informāciju *HL7* standartā), lai samazinātu integrācijas izmaksas; lēmums risinājumu būvēt no nelieļām, autonomām komponentēm, kuras katrs lietotājs var apvienot pēc nepieciešamības.

Kāda ir *Assistentis* nākotne Latvijā? A. Rozentāls prognozē: „Mēs joprojām sakām, ka mūs interesē finansiāls atbalsts, un ar dažiem interesentiem arī turpinām sarunas, tomēr mūsu niša ir tik specifiska, ka vairāk sliecamies uz atbalsta meklēšanu ārpus Latvijas. Protams, neizslēdzam sadarbības iespēju ar Latvijas investoriem.” **Ks**